

2017./2018. mācību gada Latvijas Atklātās lingvistikas olimpiādes 2. kārtas uzdevumu atrisinājumi

1. uzdevums.

1. jautājums.

Akūts (´) virs patskaņa ir īru garumzīme. Patskaņu grupā izrunā tikai garo patskani.

Patskaņu burti ne tikai apzīmē patskaņus bet arī precizē mēles stavokli blakusesošajiem līdzskaņiem.

Apzīmējumi: C - līdzskanis; V - patskanis; ^j un ^y - izruna ar piepaceltu respektīvi mēles galiņu un pakaļējo daļu. Patskaņus var iedalīt divās grupās: 1. grupa={i, e}; 2. grupa={a, o, u}

C blakus 1. grupas patskaņiem → C^j

C blakus 2. grupas patskaņiem → C^y /piezīme: situācija, kad C būtu blakus burtiem no dažādām patskaņu grupām nav sastopama nedz uzdevumā, nedz vispār īru rakstībā/

s^j → š

g^y → g

g^j → ģ

Divu vai trīs patskaņu burtu grupā izrunā tikai garo, bet pārējie tikai precizē mēles stavokli blakusesošajiem līdzskaņiem. Šāda 'precizējošā' burta nepieciešamības gadījumā tā izvēle ir atkarīga no pamatpatskaņa:

í -> aí / ío

á -> eá / ái

é -> éa

ú -> úi / iú

Īsie patskaņi un patskaņu grupas reducējas līdz $\emptyset$ visās zilbēs, izņemot pirmo.

Atbildes uz 1. jautājumu:

11.	sé	ʃeː	viņš
12.	Seán	ʃa:n ^y	Jānis
13.	tirim	tʲi:rʲəmʲ	sauss
14.	bádóir	b ^y aːd ^y oːrʲ	laivinieks
15.	tubaiste	t ^y ub ^y əʃtʲə	posts
16.	póg	p ^y oːg	skūpsts
17.	siúl	ʃuːl ^y	pastaiga
18.	post	p ^y os ^y t ^y	miets
19.	fíorúil	fʲi:r ^y uːlʲ	virtuāls
20.	naíonán	n ^y iːn ^y aːn ^y	mazulis

2. jautājums Vārda [o:lʰənʷ] pierakstu nav iespējams noteikt, jo **θ** skaņa varētu būt jebkura patskaņa redukcijas rezultāts (konkrēti šajā vārdā tas varētu būt bijis **a**, **o** vai **u**).

2. uzdevums

Tengvaru rakstības sistēmā līdzskaņus apzīmē ar burtiem, bet patskaņus ar [diakritiskajām zīmēm](#)

virs burta, izņemot garos patskaņus, kurus apzīmē ar īpašu burtu **ʹ** ar attiecīgā īsā patskaņa diakritisko zīmi virs tā. Ja vajadzīgajā vietā (sk. 4. jautājumu) nav burta, uz kura apzīmēt patskani,

tad izmanto burtu **ʹ** jeb t.s. nulles līdzskani (piem. vārdos 2. **ʹpʰiʰ** *tarias* un 4. **ʹnʷiʷ** *nion*)

Uzdevumā sastopamie patskaņi un līdzskani:

ʰ	ʷ	ʰ	ʷ	ʰ	ʷ
a	e	i	o	u	
ʹ	m	n	p	r	s
l	m	n	p	r	s

Burtam **ʹ** variantu pa kreisi izmanto, ja virs tā nav diakritisko zīmju un variantu pa labi pretējā gadījumā.

4. jautājums: kvenjas un sindarīnu valodas pieraksts atšķirās šādi:

pirmkārt, tengvaru rakstībā kvenjas valodas patskaņus apzīmē ar diakritiskajām zīmēm virs iepriekšējā, bet sindarīnu valodas patskaņus - uz nākošā patskaņa; otrkārt, transliterācijā ar latīņu burtiem kvenjas valodā patskaņu garumu apzīmē ar **˘** simbolu, bet sindarīnu valodā - ar **^** simbolu.

1. jautājums:

sindarīns	(1) ʹ	<i>lô</i>	'straume'
sindarīns	(2) ʹpʰiʰ	<i>tarias</i>	'grūtības'
kvenja	(3) ʹpʰiʰ	<i>Túrosto</i>	'Lielais Cietoksnis'
kvenja	(4) ʹnʷiʷ	<i>nion</i>	'bite'
sindarīns	(5) ʹsʰmʰ	<i>sarnas</i>	'akmens pilskalns'
kvenja	(6) ʹʹpʰmʰ	<i>sulpane</i>	'viņš laka'
sindarīns	(7) ʹmʰjʷ	<i>amrûn</i>	'austrumi'

2. jautājums

kvenja	ᑭᑦᑎᑦ	<i>tál</i> 'kāja'
sindarīns	ᑭᑦᑎᑦ	<i>tál</i> 'kāja'
sindarīns	ᑭᑦᑎᑦ	<i>Aros</i> 'Arosa (upes nosaukums)' (kvenjas valodā lasītos kā <i>Raso</i>)
kvenja	ᑭᑦᑎᑦ	<i>insa</i> 'sevi' (sindarīnā šī simbolu kombinācija būtu bezjēdzīga 4. jautājumā minēto rakstības īpatnību dēļ)
kvenja	ᑭᑦᑎᑦ	<i>mulma</i> 'smalkie milti'
sindarīns	ᑭᑦᑎᑦ	<i>umlam</i> 'smalkie milti'

3. jautājums

kvenja	<i>olos</i> 'vīzija'	ᑭᑦᑎᑦ
sindarīns	<i>estel</i> 'cerība'	ᑭᑦᑎᑦ

3. uzdevums

Risinājums pagaidām nav pieejams.

4. uzdevums

Abazīnu darbības vārdu formām ir sekojoša struktūra.
Pirmajā vietā ir personas piedēklis: **d-** viņš, **s-** es, **ḥ-** mēs
Otrajā vietā (ja ir) - pirmais noliegums **-g'**.
Trešajā vietā (ja ir) - virziens: **-na-** tur, **-fa-** šurp.
Nākamais ir otrais noliegums (ja ir) **-m-** (pagātnē).
Tālāk ir darbības vārda sakne:

-j-	iet
-šəl-	ieiet
-kwəl-	iziet
-pš-	skatīties
-cr-	kliegt
-x'	nomierināties
-ž-	rakt

Pēdējā vietā ir viens no trim piedēkļiem:
otrais noliegums **-wam** (tagadnē)
tagadnes piedēklis (bez nolieguma) **-id**
vai pagātnes piedēklis **-d**

Ja darbības vārda formā ir noliegums, tad noliegums ir abās iespējamās vietās (gan **-g'**, gan **-m/-wam**)

Ja darbības vārda formā sanāk bez patskaņiem, tad ieliek patskani **ə** gan pirms pagātnes piedēkļa **-d**, gan pirms nolieguma **-m-** (ja tāds ir).

Atbildes:

sʃajd	es gāju šurp // я (при)шёл сюда
dg'əmpšəd	viņš neskatījās // он не смотрел
sg'x'wam	es nomierinos // я не успокаиваюсь
dx'əd	viņš nomierinājās // он успокоился
ḥg'najwam	mēs neejam tur // мы не идём туда

dnašəlid	viņš ienāk tur
dg'ʃamkwəld	viņš neizgāja šurp
dg'crwam	viņš nekliedz
ḥžəd	mēs rakām
sg'ʃampšd	es neskatījos šurp
dg'əmžəd	viņš neraka

5.uzdevums

Risinājums pagaidām nav pieejams.